

Kopsolī

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2007. gada maijs Nr. 12 (935)

www.lns.lv

Iznāk no 1954. gada

Cena 30 santīmi

Īsziņas. Īsziņas. Īsziņas.

Šogad LNS himna skanēs Rēzeknē

Ikgadējais lielais vasaras ieskaņas pasākums – LNS pašdarbnieku festivāls šogad notiks Rēzeknē 16. jūnijā. Ši Zilo ezeru zemes pilsēta jau otrreiz uzņems LNS festivāla dalībniekus un skatītājus, jo ir uzsākts otrais lielais aplis pēc 10 gadu jubilejas nosvinēšanas, kopš pasākums pirmoreiz notika Valmierā.

Atkal skatītājus priecēs lielā nedzirdīgo talantu saime, tiksies ļaudis no visām Latvijas biedrībām un dažām skolām un skanēs nedzirdīgo kora izpildītā LNS himna – dziesma «Še, kur ligo priēžu meži», kurai vārdus

sacerējis nedzirdīgais dzejnieks Rieteklis, kuram šogad apritējis 151 gads. Šai jubilejai par godu publicējam dzejniekam veltītas atziņas no V. Anciņa esejas (1971).

Pavērojiet nedzirdīgo!

Bet pavērojiet nedzirdīgo! Skaņu pasaule viņam liegta, bet ar kādu uzmanību viņš skatās uz tavām lūpām, kad tu runā! Viņš ir iemācījies gaistošo burtu nozīmi, prot lūpu kustību ābeci un lasa tavu muti kā grāmatu.

Rieteklis ir tikai viens no daudziem sava laika dziesminiekiem. Viņa dzīves traģika neliekas tik dziļa, viņa dzeja neiemantoja lielu daudzinašumu, bet šķiet, ka mums vajadzētu atcerēties viņu biežāk.

Rieteklis valmieriešos maizi pelnīja ar adatu. Skolā nebija

mācījies. Viņš bija tautas dzejnieks šī vārda pirmatnējā, vistiešākajā nozīmē, jo ne vien visu savu dzīvi pavadīja tautas vidū, bet arī pats pie tautas pamatslāņa neapstridami piederēja. Diemžēl viņam nebija lemts dzirdēt, kā tautā skan viņa dziesma «Še, kur ligo priēžu meži».

Par savām dziesmām Rieteklis samaksāja ar dzirdi. Kurš pateiks, cik dārgi par savu dzeju jāmaksā citiem dzejniekiem? Ne jau katra bēda tik viegli pamanāma kā redzes vai dzirdes trūkums, ne jau visas maksas var izskaitļot. Droši varam būt tikai par vienu: radišana nevar notikt pēc sāpēm.

*Teksts: Ilze Kopmane
V. Anciņa esejas fragmenti:
M. Ruva*

Nodibināta jauna padome

Rīgas Dome nodibinājusi Cilvēku ar invaliditāti konsultatīvo padomi, kas piedalīsies invalīdu integrācijas jautājumu risināšanā, lai veicinātu sadarbību starp pašvaldību un nevalstiskām invalīdu organizācijām, tostarp – arī Nedzirdīgo savienību.

Sanāksmē, kas bija veltīta šim jautājumam, piedalījās arī LNS viceprezidente M. Piteriece. Viņa pastāstīja: «Tika apspriests padomes sastāvs un Nolikums. Vēl neko galīgi nenolēma, jo nāksies Nolikumu palabot un arī vēl rūpīgāk apsvērt padomes locekļu sastāvu – cik, no kādām organizācijām utt.

Padomes sastāvā paredzēts iekļaut RD dažādu de-

partamentu pārstāvjus, kā arī no «Sustento», «Apeirons», neredzīgo, nedzirdīgo, bērnu u.c. invalīdu organizācijām».

Šādas padomes darbs, ja tas tiks organizēts lietpratīgi, var dot lielu labumu un daudz ko mainīt, jo līdz šim lēmumi, kas skar invalīdiem būtiskas lietas, bieži tika pieņemti bez pašu invalīdu līdzdalības un padoma.

EQUAL LATVIJA Darba vizīte

Projekta «Klusās rokas» ietvaros šogad maijā notika pedējā darba vizīte – šoreiz uz Slovākiju, uz vadības gru-

pas pārstāvju tikšanās.

No LNS puses uz to devās A. Pavlins, S. Gerenovska, D. Lāce, I. Kalniņš. Slovāku partneri iepazīstināja viesus ar Kremnicas nedzirdīgo arodskolu, notika vizīte pie pilsētas mēra.

Pēcpusdienās risinājās vadības grupas sēdes ar paveiktā

darba analīzi: ir izstrādāta datu bāze par nedzirdīgo situāciju nodarbinātības jomā visās četrās partnervalstīs, sagatavota arī mācību programma.

Vakarā notika publisks pasākums – arodskolas audzēkņu modeļu paraugdemonstrē-

Izdevumu finansē Rīgas Dome

Šajā numurā lasiet

> Īsziņas uzzināsiet par to, kur šogad notiks LNS pašdarbnieku festivāls, ka Rīgas Dome nodibinājusi invalīdu konsultatīvo padomi un ko darīja LNS pārstāvji darba vizītē Slovākijā – 1.lpp.

> Rīgas biedrības konferencē gandrīz visas runas grozījās ap vienu tēmu – nepietiek tulku! Ko vēlās rīdzinieki sagaidīt nākotnē no savas jaunās vadības – par to 2.lpp.

> Jaunieši no Raiņa skolas pabijuši Čehijā savas skolotājas Ineses Immures vadībā. Kāpēc braukuši, ko tur darījuši un redzējuši – par to viņas rakstā 3.lpp.

> Dejo smejoj! Uz koncertu aicina deju skolotāja Dana Kalpiņa. Ieskaties 4.lpp.

> Ar pasaules ziņu jaunumiem varat iepazīties 5.lpp.

> Varat ielūkoties arī „KS” pastā, iepazīstot lasītāju pārdomas un ieteikumus. Viens no tiem jau īstenots 6.lpp.

> Visi nākam no bērniem, no skolām. Un dažreiz tajā lab-prāt atgriežamies. Par atmiņām no skolas gadiem un par skolas šodienas rītmēm 7.lpp.

> Noslēgumā kā vienmēr mīļi sveicam jubilārus un sakām arī ardievas uz mūžu 8.lpp.

jumi.

Nākamajās dienās vadības grupa strādāja tālāk, sagatavoja Deklarāciju savu valstu

vadībām un Eiropas Nedzirdīgo organizāciju apvienībai, notika ilgstoša diskusija par turpmāko sadarbību. Grupas dalībnieki

tika iepazīstināti ar unikālu noņemni bērniem, kur darbs ar viņiem risinās, izmantojot nedzirdīgo kopienas, partnervalstu tradicionālas metodes.

Pēdējā dienā notika konference galvaspilsētā Bratislavā ar Slovākijas ministriju, nedzirdīgo kopienas, partnervalstu pārstāvju piedalīšanos.

Biedrību konferencēs: Pārskati, vērtējumi, vadības vēlēšanas

Rīdziniekiem jauna vadība

Tāds bija 12. maija garās darba sestdienas iznākums, kad vēlā pievakarē beidzās Rīgas biedrības konference. Bet nu pēc kārtas!

Ievaddaļā – svinīgs brīdis

LNS Goda biedru apliecības saskaņā ar Domes lēmumu tika svinīgi pasniegtas 5 jauniešiem Goda biedriem: R. Kurēnai, I. Ubarstei, A. Stepaņukam, D. Zvanītājai, A. Pavlinam.

Darba vērtējums – labs

Pārskata ziņojumu sniedza Rīgas biedrības priekšsēdētāja Maruta Piterniece. Daži fakti un dati! Darbojušās 14 grupas, no kurām viena – Centra grupa pašlikvidējušies dabiskā ceļā mazā biedru skaita dēļ.

Apkopoti grupu sapulču rezultāti. Galvenie jautājumi tajās – Komunikācijas centra pakalpojumu un TV ziņu tulkojuma kvalitāte, transporta atlaižu trūkums ārpus Rīgas, datorapmācības nepieciešamība u.c.

Sadarbība ar pašvaldībām lēnām uzlabojas: saņemts finansiāls atbalsts no Rīgas Domes, joprojām strādā sociālās palīdzības organizatore J. Groma. Tukuma Dome finansiāli atbalsta nedzirdīgo grupas vajadzības, arī Jelgavas Dome pamazām pievēršas nedzirdīgo vajadzībām, piemēram, šogad apsolīja transportu braucienam uz festivālu Rēzeknē, Jūrmalas Dome uz Ziemassvētkiem piešķir pabalstus utt.

Labā sadarbība ir arī ar fondu «Klusums», kas pa reizei sagādā ēdamas lietas guļoziem biedriem, bērniem.

LNS mītnē viesojas audzēkņi no Raiņa skolas, Rīgas skolas, saņemot informāciju par LNS un iespējām iekļauties dažādos pasākumos pēc skolas beigšanas. Rīdzinieki arī sporto, piedalās KC «Rītausma» pasākumos, dodas ekskursijās, apmeklē kultūras iestādes Rīgā.

M. Piterniece valdes vārdā pateicās visiem grupu vadītājiem, sadarbības atbalstītājiem, pensionāru padomei.

Revidents V. Krauklis darbu vērtēja atzinīgi: lietvedība pārskatāma, dokumenti noformēti pareizi, biedrība darbojas saskaņā ar Statūtiem, sūdzības nav bijušas.

Pašlaik Rīgas biedrībā ir 1091 biedrs.

Debatēs galvenā tēma – tulka pakalpojumi

Pārskatot daudz biedru runu saturu, uzkrītoši izceļas viena tēma – Komunikāciju centra darbs. Tāda sajūta, ka biedri sanākuši pavisam citā sapulcē nevis savas biedrības konferencē.

Par tulku nepietiekamību, Komunikāciju centra pakalpojumiem, cenām, termiņiem, attieksmi pret klientiem – tāda bija galvenā Rīgas biedrības konferencē debatēs apspriestā tēma. Par biedru pretenzijām jau minēts «KS» rakstos par grupu sapulcēm (nr. 8 – 11), tāpēc šeit nav ko atkārtot.

Cilvēki jau nešķiro, kur un kā runāt par to, kas viņus satrauc visvairāk. Tā kā konferencē bija klāt LNS vadība visaugstākā līmenī (LNS prezidents un abi viceprezidenti), tad delegāti arī izteicās par viņu skatījumā lielāko problēmu, kas prasa steidzamu risinājumu no LNS vadības puses.

Komunikāciju centra direk-

tors Edgars Vorslovs, atbildot uz debatēs teikto, par galveno «klupšanas akmeni» nosauca tulku trūkumu (ir brīva štata vieta). Tas palielina esošo darbinieku slodzi, veidojas rinda, jo uz 1000 rīdziniekiem tikai viens tulks (uz izsaukumiem). Valsts apmaksā tikai sociāla rakstura ievirzes pakalpojumus. Bet par darba ētiku (attieksmi) nav iesniegta neviena rakstiska sūdzība. Direktors atzina, ka viņam nav «zelta raksturs» un koncentrēšanās savam darbam neļauj uzreiz pievērsties katram, kurš ienāk pa durvīm.

LNS prezidents A. Pavlins uzsvēra, ka LNS strādā, lai cilvēki būtu apmierināti ar jebkuras LNS organizācijas darbu. Ja kāda no tām strādā neapmierinoši, jautājumi jāatrisina nekavējoties. Varbūt arī par šo nepieciešama atsevišķa sapulce ar konkrēta rīcības plāna apspriešanu. Prezidenta doma: galvenā problēma nav naudas trūkums (tās ir pietiekami), bet cilvēku – darbinieku trūkums (kāpēc to nav?) un ētikas jautājumi (kāda ir attieksme pret pakalpojuma saņēmēju). Ne visu nedzirdīgs cilvēks spēj uzrakstīt, bet pateikt gan, un tas jāņem vērā.

Pārējie jautājumi

Delegāti izteicās arī par dažu citu pasākumu nepieciešamību vai esošo uzlabošanu, piemēram, par TV raidījumu plašāku tulkošanu, bezmaksas jurista pakalpojumiem LNS valdē, sagatavošanas klases nepieciešamību 218. bērnu dārzā, iespēju apgūt datorlietošanu, par zīmju valodas mācīšanu un pilnveidošanu, ZVC darbu un sadarbību ar skolu, biedru aktivitāti grupu sapulcēs un pašdarbībā, par biedru naudas nemaksātājiem u.c.

LNS prezidents A. Pavlins

aicināja ne tikai kritizēt un prasīt, bet meklēt un panākt pašiem risinājumus. Piemērs: Rīgas biedrība panāca saviem biedriem atlaidi sabiedriskā transporta apmaksā. To pašu var darīt arī Ventspilī un citās pilsētās – tikai paši!

Konferences lēmums

Galvenais no teiktā tiks apkopots un izskatīts, sastādīts rīcības plāns kritisko piezīmju novēršanai, tātad – darba pilnveidošanai.

Lēmumā teikts: Rīgas biedrības darbu atzīt par labu, konferences priekšlikumus iesniegt LNS valdei, vairāk uzmanības veltīt jauniešus piesaistei, pilnveidot sadarbību ar pašvaldībām un aktivizēt biedrības līdzdalību LNS darbības programmas realizācijā.

Vēlēšanas

Turpmākā sapulces gaita rīteja raitāk. Rīgas biedrības Goda biedru skaits ar samērā vienprātīgu balsojumu tika papildināts ar 5 biedriem: F. Lepeša, V. Krauklis, R. Rizika, A. Moiseja, Z. Žukauska.

Uz Rīgas biedrības priekšsēdētāja amatu tika izvirzīti 6 biedri, no tiem 5 (M. Piterniece, M. Lasmane, I. Liniņa, Z. Žukauska, O. Lence) savu kandidatūru atsauca dažādu iemeslu dēļ. Palika Vita Kamare, kura pēc apspriešanas un domu apmaiņas vienprātīgi arī tika ievēlēta šajā amatā.

Jaunā valde darbosies šādā sastāvā: V. Kamare, R. Kurēna, F. Lepeša, M. Lasmane, L. Čerņepko, A. Moiseja, A. Bergmanis. Revidenta pienākumi uzticēti V. Krauklim.

Protokolu pārskatīja: Ilze Kopmane

Iespaidi: Svešās zemēs esot jauki

Četras bagātas dienas

Ineses Immures
teksts un foto

Aprīļa pēdējā nedēļā Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolas dzirdīgie koristi un nedzirdīgie melodeklamācijas izpildītāji kopā ar skolotājiem devās izglītojošā braucienā uz Čehiju.

Skolā, kur top jaunie talanti

Viens no mērķiem bija iepazīties ar Janačeka Mūzikas un izpildītājmākslas akadēmijas Teātra fakultātes Nedzirdīgo aktiermākslas nodaļu. Šī nodaļa darbojas kopš 1992.gada. To vada profesore Zoja Mikotova. Katru otro gadu nodaļā uzņem 5 — 6 nedzirdīgus studentus. Kopā ar šo grupu var studēt arī viens dzirdīgais students.

Pēc akadēmijas beigšanas absolventi iegūst mākslas bakalaura grādu drāmas pedagogā specialitātē. Jauno drāmas pedagogu lielākā daļa aiziet strādāt uz nedzirdīgo skolām, lai vadītu drāmas audzināšanas vai vizuālas mākslas audzināšanas stundas, kas ir obligātas 1. — 5.klasēm.

Daži no viņiem kļūst par profesionāliem aktieriem nedzirdīgo teātrī Brno. Tagad akadēmijas beidzējiem ir grūtāk atrast darbu savā specialitātē, jo visas nedzirdīgo skolas Čehijā, kas gribējušas pieņemt darbā nedzirdīgus pedagogus, jau ir nodrošinātas ar drāmas pedagogiem. Daži beidzēji darbojas nedzirdīgo organizācijas projektos, vai ir iesaistījušies starptautiskajos projektos citās valstīs.

Vienīgā augstskola Eiropā

Mācības Janačeka Mūzikas un izpildītājmākslas akadēmijā

ir bezmaksas. Nedzirdīgiem studentiem tiek nodrošināts tuklojums čehu zīmju valodā. Akadēmija ir vienīgā augstskola Eiropā, kas nedzirdīgajiem piedāvā šādu izglītību. Te var mācīties arī nedzirdīgie no citām valstīm, bet ar noteikumu, ka viņi iemācās čehu valodu. Šajā mācību gadā akadēmijā eksperimentāli mācās divi francūži, kuriem čehu valodas apgušana diemžēl sagādā grūtības.

Nedzirdīgo aktiermākslas specialitāti šajā mācību iestādē ieguva arī Marika Antonova (attēlā no kreisās), kādreizējā Raiņa skolas latviešu valodas un literatūras skolotāja, kas joprojām vada mūsu kustību teātra pulciņu. Tagad Marika Antonova turpat turpina studijas doktorantūrā. Savā doktorantūras darbā viņa pēta ritma mācīšanas metodes nedzirdīgajiem.

M.Antonovai ir arī savs viedoklis par akadēmijas Nedzirdīgo aktiermākslas nodaļas attīstības perspektīvām. Viņa uzskata, ka tā varēs ilgi pastāvēt vienīgi tad, ja būs atvērta Eiropas nedzirdīgajiem, piedāvājot viņiem mācības starptautiskajā zīmju valodā ar angļu rakstu valodu.

Studenti stāstīja pasakas

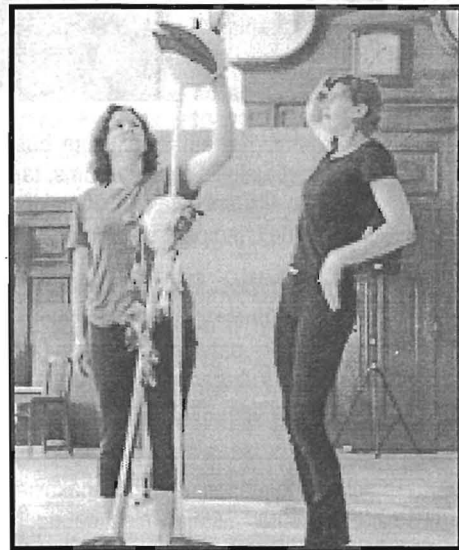
Mēs tikām iepazīstināti ar priekšnesumiem, kurus demonstrēja daži 2. un 4. kursa nedzirdīgie studenti. J.Smoljkova mums stāstīja populāro pasaku «Trīs sivēntiņi», bet Tomass Mana — pazīstamo pasaku «Alvas zaldātiņš». Pasakas studenti stāstīja visiem saprotamā zīmju valodā. Stāstījumu papildināja pantomīma un pašu studentu izveidots vizuālais ilustratīvais materiāls — uz liela formāta papīra lapām, no kurām bija izveidota milzīga saliekamā grāmata, dažādās kustībās un nodarbēs bija uzzīmēti galvenie pasaku tēli. Tas ļāva pasaku saprast arī tiem, kuri neprot zīmju valodu.

Šādi uzvedumi tiek veidoti, lai ieinteresētu nedzirdīgus bērnus par grāmatām un sekmētu to lasīšanu. M.Kosiecova un E.Jamborova etīdē «Dvīnes» izmantoja žonglēšanas elementus. Savukārt S.Pakallone (no Francijas, studē sagatavošanas kursā) lika lietā savu plastiskumu, zīmju valodā deklamējot fragmentu no Vecās Derības. Doktorante Marika Antonova ar izteiksmīgām kustībām un sejas mīmiku attēloja deju mēģinājumu ar pašas ga-

pēja pamācīties moderno deju soļus un piedalīties ritmikas nodarbībā. Abas šīs nodarbības vadīja aizrautīgā pasniedzēja Hanna Harvātova.

Mēs iepazīnāmies arī ar Brno nedzirdīgo pamatskolu, kurā bērni mācās pēc bilingvālās metodes. Kā pastāstīja skolas direktore Hanna Abbodova, skolā mācās 65 bērni vecumā no 6 līdz 15 gadiem. Pamatizglītība viņiem ir jāapgūst 9 gados, tāpat kā dzirdīgajiem bērniem.

Šajā skolā visi skolotāji prot zīmju valodu. Mums bija iespēja pavērot nodarbību norisi vairāku mācību priekšmetu stundās: čehu valodas stundu zīmju valodā vadīja dzirdīga skolotāja, bet čehu zīmju valodas, ģeogrāfijas un drāmas audzināšanas stundu — nedzirdīgi skolotāji. Klasē vidēji ir 5 bērni. Patikami pārsteidza klases

atmofēra — skolēni stundās

jutās brīvi, viņi zīmju valodā droši atbildēja uz skolotāju uzdotajiem jautājumiem. Visus priekšnesumus gan dzirdīgie, gan nedzirdīgie noskatījās ar lielu interesi. Tie visi bija mācību uzdevumi, kurus studentiem vajadzēja sagatavot katra mācību kursa noslēgumā.

Šī gada maija beigās Brno notiks 17 Viduseiropas valstu prezidentu tikšanās. Pasākuma programmā paredzēts, ka prezidentu dzīvesbiedres dosies uz Janačeka Mūzikas un skatuves mākslas akadēmiju noskatīties nedzirdīgo studentu sagatavoto priekšnesumu «Fabulas un sapņi». Patikami un interesanti, ka izrādē M. Antonova izpildīs latviešu tautas dziesmu «Velc, pelīte, saldu miegu», kas būs kā caurviju motīvs sapņiem.

Pie pamatskolēniem

Akadēmijā mums bija ies-

atmofēra — skolēni stundās jutās brīvi, viņi zīmju valodā droši atbildēja uz skolotāju uzdotajiem jautājumiem.

Pēc pamatskolas beigšanas nedzirdīgajiem ir iespēja iegūt vidējo izglītību vidusskolā vai ģimnāzijā un apgūt dažādas profesijas. Jaunākā profesija, ko piedāvā apgūt čehu nedzirdīgajiem, ir tūrisma aģents.

Čehi mācās Paula dziesmu

Ciemojoties akadēmijā un skolā, arī mēs rādījām, ko protam. Mājiniekus mēs iepazīstinot ar fragmentiem no savas skolas 80 gadu jubilejas uzveduma.

Mazajiem skolēniem koris kopā ar melodeklamācijas grupu nodziedāja J.Lūsēna dziesmu «Draugiem» un R.Paula

Kultūras jaunumi: Dejo smejojot

Uzmanību!

27.maijā KC «Ritausma» notiks liels deju koncerts «Dejo smejojot!». Līdzīgi kā pagājušajā gadā «Ritausmas» deju kolektīva 5 gadu jubilejas koncertā piedalīsies arī Ziemeļvalstu ģimnāzijas Aerobikas un deju studija «DēKa» Danas Kalpiņas vadībā un Francijas Nedzirdīgo deju teātris Antonija Adamo Seiada vadībā.

Franciju pārstāvēs 5 dejotāji. Vēl koncerta repertuāru papildinās Rīgas skolas jaunāko klašu dejotāji skolotājas Annas Ķirses vadībā un vecāko klašu modes mākslinieces skolotājas Raitas Stepānes vadībā (skat. attēlā).

Koncertā būs vērojami gan iepriekš redzēti priekšnesumi jaunā izpildījumā, gan pavisam jauni un neredzēti deju uzve-

Dz. Stepāna foto

dumi. Katram kolektīvam būs savs unikāls priekšnesums, tāpēc visiem iesakām apmeklēt šo deju jampadraci.

Paldies Rīgas Domei

Koncerts «Dejo smejojot!» notiek, pateicoties Rīgas Domes Kultūras departamenta finansīalam atbalstam.

Ceram, ka šādi sezonas noslēguma lielkoncerti būs iespējami turpmāk katru gadu un veiksmīgi izveidotā sadarbība starp visiem iepriekš minētajiem kolektīviem kļūs arvien stiprāka un radošāka.

Dana Kalpiņa, deju grupu vadītāja

Četras bagātas...

Sākums 3.lpp.

dziesmu «Mīlas balāde».

Čehu skolēniem un skolotājiem, kas uzmanīgi vēroja mūsu priekšnesumu, iemācījām mūsu Maestro dziesmas piedziedājumu:

*Man patīk šī pasaule plašā,
Man patīk te nodzīvot dienu,
Man patīk simt tūkstošiem lietu,
Bet iemīlēt varu tik vienu.*

Mācot piedziedājumu latviešu zīmju valodā, sapratām, ka čehu un latviešu zīmju valoda ir ļoti atšķirīgas.

Pa ceļam — arī Polijā

Pa ceļam uz Brno apmeklējām Polijas seno galvaspilsētu Krakovu, kur mūsu uzmanību ar savu neparastumu īpaši piesaistīja «kustīgie pieminekļi». Tie bija cilvēki, kas stāvēja nekustīgi, nokrāsojušies baltā, zelta vai sudraba krāsā, un sā-

ka kustēties, ja klāt pienākušie skatītāji atstāja viņiem naudu.

Spilgtus iespaidus guvām arī Veļičkas sālsraktuvēs, kas atrodas 130 metrus dziļi pazemē. Raktuvju galerijās apskatījām no sāls veidotus mākslas darbus, altārus un skulptūras.

Ziedi, skaistas ēkas, rapšu lauki

Brno pilsētas parki mūs sagaidīja ar smaržojošiem ceriņiem un ievām, savukārt ceļā uz Austrijas galvaspilsētu Vīni mūsu acis priecēja plašie dzeltenie rapšu lauki un neskaitāmie vēja ģeneratori.

Slavenā Vīne mūs pārsteidza ar daudzveidīgu arhitektūru. Kas par krāšņām un majestātiskām celtnēm!

Atceļā apskatījām Zelta Prāgu — Čehijas galvaspilsētu. Pastaigājāmies pa populāro Kārļa tiltu un Rātslaukumu ar tā slavenajiem kurantiem un pabijām skaistajā Vita katedrālē.

Bija neparasti Prāgas vecpilsētā redzēt daudzus suvenīru veikaliņus, pilnus ar krievu koka lēlēm — matrojškām.

Jauna pieredze, vērtīgas atziņas — paldies!

Kā atzīmēja ekskursijas galvenā organizētāja — skolas direktora vietniece Aija Kārklīņa, brauciens skolēniem devis jaunu pieredzi. Daudzi skolēni ārzemju braucienā bija pirmo reizi. Viņi iemācījās kopā sadzīvot autobusā, dzīvot viesnīcās, piedalīties kopīgās ekskursijās. Dzirdīgajiem skolēniem bija vairāk iespēju kontaktēties ar nedzirdīgajiem un otrādi. Viesnīcās kopdziedāšana zīmju valodā un dalīšanās iespaidos turpinājās pāri pusnaktij.

Liels paldies

Vislielākā pateicība Raiņa skolas direktoram Jurim Šmitam par finansiālu atbalstu,

dzintara Ipašais sveiciens

HELĒNAI KLAPOTEI

*Vai jūti, ka dzīves vēji
Salkodami pāri mums iet?
Viss labais, ko apkārt sēji,
Mūsu dvēselēs zied.*

Mīji
sveicu
70 gadu
jubilejā!
Vēlu
veiksmi,
veselību,
dzīves-
prieku

un turpināt aktīvas
sporta gaitas.

Ar mīlestību, Zigis

Līdzjūtība

*Ir divas gaismas dvēselei,
Tās vienmēr abas redz, -
Tai pirmā vārds ir mūžība,
To otro zeme sedz.
Izsakām dziļu līdzjūtību
JĀŅA GARANČA
(1937.23.V — 2007.27.IV)
tuviniekiem, viņam aiz-
ejot mūžībā.*

Rīgas RB Latgales grupa

kas deva iespēju skolas aktīvistiem un skolotājiem doties šajā interesantajā, iespaidīgam bagātā un pārdomas rosinošajā ekskursijā.

Pateicamies Marikai Antonovai par radīto iespēju iepazīties ar Janačeka Mūzikas un izpildītājmākslas akadēmijas Teātra fakultātes Nedzirdīgo aktiermākslas nodaļu un Brno nedzirdīgo skolas darbību!

Paldies minēto mācību iestāžu vadībai par laipno uz-

Galvenā redaktore: ILZE KOPMANE
Datormakets: IRĪNA KRISTOFOROVA

Formāti - un tev uzmanīgs
visu parādē «KS»

Nākamis numurs 15. jūnijā

Ziņas: Kas jauns pasaulē?

Filmu un mākslas festivāli

Jau tradicionāls kļuvis nedzirdīgo filmu festivāls Stokholmā, Zviedrijā. Šogad tas tur risināsies 15. – 17. jūnijā.

Pēc festivāla 18. – 22. jūnijā notiks radošās darbnīcas nodarbības filmu veidotājiem un visiem interesentiem šajā amatiermākslas jomā.

15. – 18. novembrī Nīderlandē, Amsterdamā notiks nedzirdīgo filmu skate. Tai var iesniegt tikai tādas filmas, kuras ataino nedzirdīgo dzīvi.

Par filmu «Bābele»

Inese Immure

Šī gada Amerikas Kinoakadēmijas «Oskaram» tika nominēta arī filma «Bābele» (ASV). «Kopsoli» lasītājus šī filma varētu ieinteresēt, jo viena no filmas varonēm ir nedzirdīga japāņu meitene.

Filma, kas Latvija tiek izrādīta kopš pagājušā gada novembra, tika apspriesta Japānas «Daily Yomiuri Online» ar virsrakstu ««Bābele» ignorē nedzirdīgos apmeklētājus».

Viena no varonēm — nedzirdīga meitene

«Bābele» — Oskaram nominētā filma labākās filmas kategorijā — ir daudzvalodu filma, kas ķērusies pie komunikācijas problēmām. Tās varoņi, ieskaitot nedzirdīgu japāņu meiteni, kura nevar runāt, izmisīgi mēģina komunicēt viens ar otru. Bet ironiski — filma nesasniedz nozīmīgu publikas daļu Japānā.

Nedzirdīgie, kuri varētu būt īpaši ieinteresēti noskatīties šo

Vairāki desmiti filmu iesniegti vērošanai arī PNF 15. kongresa pasākumu ietvaros.

Mākslas festivāls ar daudzveidīgām talantu izpausmēm (māksla, dejas, teātris utml.) notiks Francijā, Reimsā 29. jūnijā – 1. jūlijā. Tajā piedalīsies arī daži KC «Rītausma» deju grupas dalībnieki.

Centrālais gada notikums

Neapšaubāmi tas ir Pasaules nedzirdīgo federācijas 15. kongress, kas notiks 16. – 22. jūlijā.

filmu, atklās, ka ainās japāņu valodā nav subtitru.

Daudzās valodas saprast grūti.

Alejandro Gonsalesa Injāritu režisēto filmu Japānā ir ieplānots rādīt šī gada aprīlī. Bet presei tika demonstrēta filmas versija, kurās ainas, kur runā spāniski, angļiski un arābu valodā, ir subtitrētas japāņu valodā, bet dialogos japāņu valodā subtitru nav.

Dzirdīgajiem japāņu skatītājiem nebūs problēmas ar šo formātu, bet tas sagādās nopietnas problēmas filmas potenciālajai nedzirdīgo auditorijai.

Nedzirdīgie masu skatos

Šī situācija ir pat vēl ironiskāka, jo daudzi japāņu nedzirdīgie darbojas šajā projektā kā filmas aktieri masu skatos vai palīgi. Viņi palīdzēja padarīt reālistiskākas ainas ar dzirdīgo aktrisi Rinko Kikuči, kura spēlē nedzirdīgo varoni un bija nominēta Oskaram kā labākā otrā plāna aktrise. (Rinko nedzirdīgas meitenes lomai gatavojās gandrīz gadu, apmeklējot zīm-

Šoreiz tas beidzot notiek Eiropā, Spānijas galvaspilsētā Madridē. LNS tajā oficiāli pārstāvēs mūsu viceprezidenti Maruta Piterniece un Edgars Vorsklovs. Pieteikusies arī Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas grupa ar tās prezidentu Ivaru Kainiņu vadībā.

Vienlaicīgi notiks arī nedzirdīgo jauniešu un pusaudžu radošā nometne.

Nedzirdīgie eiropieši! Izmantojiet šo iespēju vērot lielākā nedzirdīgo foruma darbu klātienē. Jebkuram nedzirdīgajam atvērta ieeja kongresa grupu nodarbībās, forumos, izstādēs utt. Protams, iegādājoties ieejas biļeti.

Materiālus sagatavoja
Ize Kopmane

ju valodas kursus. Tomēr internetā daži nedzirdīgie ir izteikuši neapmierinātību, kāpēc nedzirdīgās meitenes lomu neiedeva kādai nedzirdīgai aktrīsei.

Daži nedzirdīgie cilvēki, kas bija iesaistījušies filmas tapšanā, ir sagatavojuši petīciju (oficiālu rakstveida lūgumu), lai prasītu filmas izplatītājiem izgatavot pēc iespējas vairāk kopiju ar subtitriem japāņu valodā visai filmai.

Zīmju valodas tulce Ruruka Minami, kas bija koordinatore filmas Tokijas nedzirdīgo aktieru izvēles procesā, arī bija ielūgta presei paredzētajā filmas demonstrēšanā. Viņa to noskatījās ar nedzirdīgajiem cilvēkiem, kuri bija piedalījušies šajā filmā.

Nedzirdīgie skatītāji — vienaldzīgi

Minami patika filma, un viņa domāja, ka tas ir bijis noderīgs projekts, bet tikai līdz tam brīdim, kad pēc filmas noskatīšanās redzēja nedzirdīgo cilvēku sejas, ar kuriem viņa kopā bija strādājusi filmā. «Atšķirībā no apmierinātajiem dzirdī-

Nobeigumu skat. 6.lpp.

Nedzirdīgie pasaulē: Kas, kur, kad

Protestē viens miljons

Pēc Eiropas Invalidu foruma ierosmes pašlaik ES valstīs risinās kampaņa «Miljons cilvēku ar īpašām vajadzībām».

Mērķis — pievērst uzmanību cilvēku ar īpašām vajadzībām (invalidu) diskriminācijai, lai cīnītos pret tās izpausmēm mūsdienu sabiedrībā jebkurā veidā.

Šīs kampaņas laikā līdz 2007. gada rudenim tiek vākti diskriminēto cilvēku (kuri sevi tā jūt) paraksti. Paredzēts savākt ne mazāk kā vienu miljonu šādu ES valstu pilsoņu parakstu un tos iesniegt Eiropas Komisijai un Eiroparlamentam 4. oktobrī.

Šai dienā pie Eiroparlamenta ēka Briselē, Beļģijā, pulcēsies invalīdi, viņu ģimenes, draugi no daudzām Eiropas valstīm.

Kampaņas rīkotāji aicina iesaistīties visus, ar savu parakstu apliecinot solidaritāti un gatavību cīnīties pret savu tiesību neievērošanu.

Var stažēties un iegūt pieredzi

Eiroparlamentā speciāla pilotprojekta ietvaros var stažēties cilvēki ar īpašām vajadzībām.

Pirmajā pieteikšanās reizē 2006. gadā to vēlējās darīt 74 pretendenti, no kuriem pašlaik stažēšanās kursu apgūst 10.

Tagad notiek otra pieteikšanās, un atlases dalībnieki sāks stažēšanās kursu gada nogalē.

Eiropas Nedzirdīgo savienība (EUD) aicina interesentus stažēties vasarā. Darbs EUD ofisā veicams brīvprātīgi, ceļu un uzturēšanās izdevumus nesedz. Ieguvums — pieredze darbā starptautiskā līmeņa organizācijā.

gajiem cilvēkiem, ieskaitot mani, viņi izskatījās vienaldzīgi," teica Minami.

Joko Hašimoto (Yoko Hashimoto), kurš mācīja zīmju valodu Koji Jakušo (Koji Yakusho), kas filmā atveidoja Kikuči tēvu, zīmju valodā teica:

«Filma neatstāja uz mani nekādu iespaidu. Ievērojot virzienu, es tikai aizdomājos, par ko tas viss bija.»

Acīmredzami, firmas «Ga-

ga Communications Inc» filmu izplatītāji japāņu tirgū nekad nebija domājuši par subtitru problēmu, līdz brīdim, kad cilvēki to viņiem sāka pieprasīt.

Atbildot uz to, kompānija apliecināja, ka apsver priekšlikumu iekļaut vairāk subtitru.

Vismaz viena filma būsot pilnīgi subtitrēta japāņu valodā un apceļos visu Japānu.

Tulce Minami atzīmēja, ka nedzirdīgiem cilvēkiem patik-

skatīties ārzemju filmas, jo tas ir viens no nedaudziem izklaides veidiem, kurus tie var kopā izbaudīt un būt vienlīdzīgās pozīcijās ar dzirdīgajiem bez pēc speciālas palīdzības.

Tāpēc nedzirdīgie cilvēki grib, lai filma «Bābele» būtu viņiem pieejama visā pilnībā.

P.S. Gatavojot šo materiālu, nāca prātā mūsu filma «Romeo un Džuljeta», ko vei-

doja režisors V. Kairišs. Arī tajā galvenās lomās bija nedzirdīgie aktieri, un mēs nevarējām šo filmu baudīt, jo tai nebija subtitru.

Bet «Bābele», kā jau ārzemju filma, ir ar latviešu titriem. Tātad Latvijas nedzirdīgie ir tādā pašā situācijā kā Japānas nedzirdīgie. Diemžēl.

Materiālu sagatavoja
Inese Immure

KS pastā: Jūs jautājat, mēs atbildam

Saulains pavasara sveiciens!

Tā savu vēstuli sāk lieupiete Ārija Dzirne (Limbažu rajonā): «Acis saule un pavasara prieks, bet sirdī izbrīns un nesaprašana.»

Pienāca vēstule no Liepājas biedrības ar LNS pasākumu programmu – vai aprīļa joks? Un tāda būšot katru mēnesi. Hmm! Kāpēc?

Mums taču ir «Kopsoli», kur to un daudz ko citu var publicēt un arī saņemt visā Latvijā, turklāt nodrošinot savlaicīgu informāciju divreiz mēnesī. Laiciniekiem tas ir sva-

rīgi, lai paspētu savlaicīgi sagatavoties tālākam ceļam.

Lūgums: ja tomēr programmu mums sūtīs arī turpmāk, tad «Kopsoli» pasākumu plānu vietā vajag ievietot vairāk derīgu padomu, humoru, interesantus faktus.

«Kopsoli» daudz raksta par Eiropas fondiem un projektiem, kas notiek pasaulē. Bet pagaidām to labumu nejutām. Vissvairāk tas attiecas uz informācijas pieejamību Latvijas TV. Ar tik īsām ziņām kā šobrīd mums nepietiek. Ir tik daudz raidījumu, programmu, šovu bez subtitriem. Kaut vai *Katrīnas palīdzības formula* — arī nedzirdīgajiem noderētu visi šie padomi, varbūt pat vairāk, jo arī mums ir problēmas dzīvē. Cik mēs varam tikai runāt, runāt, ka vajag, bet viss iet vecajās slīdēs!

lesaku «Kopsolim» turēties, nepazust, kļūt biežākam un biežākam, tas ir, braukt jaunās slīdēs...»

«KS» komentārs: Projekta «Integrācija = Izglītība plus informācija» ietvaros LNS biedrību apvienoto pasākumu programmu katram mēnesim turpmāk (līdz 2008. gadam) saņems ikviens LNS biedrs mājās piesūtītā vēstulē. Tās tehniskā sagatavošana un vēstulju izsūtīšana uzticēta Liepājas biedrībai. LNS mērķis — maksimāli informēt pilnīgi visus LNS biedrus (arī tos, kas nepasūta «Kopsoli») par viņu iespējam apmeklēt dažādus pasākumus jebkurā biedrībā visā Latvijā. Šāda pati programma tiek ievietota arī LNS mājaslapā.

Šis ir viens no līdzšinējiem visplašākiem informācijas pa-

sākumiem, kas aptvers 2000 nedzirdīgo Latvijā, kas būs divreiz vairāk nekā «KS» lasītāju. LNS sagaida, ka biedri izmantos šo informāciju un aktīvi iesaistīsies savām interesēm atbilstošos pasākumos.

Par TV raidījumu pieejamību — LNS ir zināma un saprotama šī vajadzība, tāpēc vienā no projekta «Klusās rokas» ietvaros sagatavotajām un valdībai iesniegtajām koncepcijām iekļautas šādas prasības: tīrēt paziņojumus par ārkārtējiem notikumiem; pirmsvēlēšanu laikā nodrošināt surdotulkumu par šo tēmu; nodrošināt surdotulkumu Panorāma, tīrēt vismaz 50% no raidījumiem un filmām.

LNS sekos tālākai koncepcijas virzībai pie likumdevēja, un par to ziņosim arī «KS».

Tas var noderēt: Daba dziedē

Laiku pa laikam redakcijā saņemam lasītāju sūtītus vai atnestus padomus, izlasītu presē uzziņātus no citiem, jau lietotus un pārbaudītus, ko viņi uzskata par noderīgiem arī citiem. Lūk, daži no tiem!

> Sarkanais āboliņš satur vērtīgu vielu – ateroklefitu, kam liela nozīme organismā cīņā pret holesterīnu, **vāju redzi un dzirdi**. Ieteicams regulāri dzert āboliņa ziedu un lapu novilcumu. Tējzāles jāvāc pašiem tirā vidē, tālāk no ceļiem.

> Apsi tautā sauc par Dieva dāvanu. To var izmantot pret dažādām likstām: ar sausām lapām piepildīt spilvenu (pret galvas reiboni un sāpēm, lapas jāmaina ik pa 3 mēnešiem), no žāvētām mizām vāriet tēju (īpaši vīriešu potenciē); izgatavot sev amuletu no apses koka (aizsardzībai). Vēsture liecina: Pēteris I licis saviem zaldātiem tādu nēsāt līdz kabatā.

No redakcijas. Atcerieties – slimība ir stipra tikai tad, ja tai padodas. Senču gudrība māca,

ka pret katru slimību dabā atrodamas zāles. Tausakne, zalktene, dižzirdzene, asinžāle, pelašķi, māršils, paegļu ogas, priežu pumpuri, liepu ziedi, meža ogas un lapas, mežrozītes – tās ir visiem pieejamas dabas bagātības, turklāt bez maksa savas veselības stiprināšanai.

Neesiet slinki!!! Sameklējiet mājās vai bibliotēkā grāmatas par ārstniecības augiem, lasiet un lieciet lietāt iegūtās zināšanas. Nākamreiz — par

mājdzīvnieku pozitīvo iedarbību uz veselību.

Uzmanību!

Redakcija piedāvā interesentiem laikrakstu «Zintnieks».

Tas iznāk divreiz mēnesī un tiek piegādāts kā dāvana nedzirdīgajiem «KS» lasītājiem. Žurnāla saturā — daudz rakstu par to, kā izmantot dabas un Kosmosa dziedinošos spēkus savā labā.

Laipni lūdzam!

Skolu dzīve : Svētku reizēs un darbdienās

Gaišo atmiņu starojums

Elfa Zariņa

Raiņa skolu dibinājuši tās nākamie audzēkņi. Skola dzīvo gandrīz septiņi tūkstoši audzēkņu atmiņā – tostarp arī daudzu nedzirdīgo absolventu atmiņā.

Un tā Raiņa skolas 80 gadu jubilejā 30.martā skaistajā Latvijas Nacionālās operas Jaunajā zālē kopā bija sanākuši daudzi absolventi, skolotāji, uzaicinātie viesi, arī mēs — no jauniešu organizācijas. Iesākumā risinājās uzvedums, ko vadīja pazīstamais latviešu aktieris Mārtiņš Vilsons, kurš tagad arī mācās šajā vakarskolā. Viņa teikto zīmju valodā iztulkoja Ivetā Lāce. Skaists iznāciens bija ar kaklautiem, formastērpiem, baltām zeķītēm un istām pionieru taurēm un bungām – kopā uzstājās dzirdīgie un nedzirdīgie rainieši ar interesantām dziesmām. Tam sekoja svinīgā daļa — ar apsveikuma runām, ziediem utt.

Pēc jubilejas sarīkojuma absolventiem bija iespēja turpināt tikšanos salidojumā KC «Rītausma». Diemžēl tur bija visai maz nedzirdīgo... Tomēr jūsu uzmanībai šeit nelieļas ekspresintervijas ar dažiem Raiņa skolas absolventiem un darbiniekiem.

Ēvalds Grabežs, 1967.gada absolvents

Pēc Rīgas nedzirdīgo bērnu internātskolas beigšanas

iestājos šajā vakarskolā tāpēc, ka vēlējos pilnveidot savu latviešu valodas prasmi. Atceros – mums bija ļoti stingrs skolotājs Auseklis, bet tas nesagādāja grūtības! Ilgus gadus mums bija laba klases audzinātāja Poīša. Man patika arī, kā skolotāja Zakenfelde strādāja ar mums matemātikas stundās. Bet man pašam vismīļākā stunda — vēsture. Es centos un man izdevās sekmīgi apvienot darbu ar mācībām. Prieks par to, ka joprojām saglabājušās siltas attiecības ar bijušajiem klasesbiedriem.

Rolands Barkāns, 2006. gada absolvents

Šajā skolā mācoties, man pašam personīgi īpašs notikums bija tas, ka varēju izkopt savu melodeklamēšanas prasmi. Pirms vakarskolas mācījos Valmieras vārdzirdīgo skolā, un tur man nebija liela ieinteresētība šajā nodarbē. Vakarskolā mēģinājumu gaitā sapratu, ka man ir zināms talants šajā jomā un radās vēlme to attīstīt. Grupas «ALIAS» sastāvā piedalījies daudzos konkursos gan vakarskolā, gan ārpus tās. Daudzas uzvaras un atzinības bijušas, līdz ar to interese melodeklamēt pieaugusi un esmu spējis apvienot visu — mācības, darbu, mēģinājumus, piedalīšanos konkursos un dažādos koncertos. Liels paldies ALIAS vadītājam Inesei Immurei par pacietību manu spēju pilnveidošanā šajā mākslas žanrā, kā arī manas latviešu valodas prasmes un izpratnes slīpēšanā.

Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātpamatskolas — attīstības centra pedagogu grupa arī šogad īsteno Eiropas Sociālā fonda finansiāli atbalstītu projektu.

Šā gada projekts ir otrā kārtā un turpinājums pagājušajam gadā notikušajam projektam.

Visiem pedagogiem paldies ne tikai par zināšanām, bet par to, ka mums mācīja, kā labāk dzīvot. Novēlu vakarskolas dzirdīgajiem audzēkņiem arī turpmāk būt vairāk kopā ar nedzirdīgajiem dažādos pasākumos, reāli integrēties jautrā sabiedrībā ar mums, bet pedagogiem — stipru veselību, pacietību, labu dzīvi, būt īpašiem!

Lauris Rūrāns, šogad beigs vakarskolu

Pēc vakarskolas beigšanas mācīšos tālāk celtniecību vai arhitektūru, jo mani aizrauj interesantas, sarežģīti celtas mājas. Mācības man nesagādā grūtības, vienīgi ar angļu valodu tā grūtāk. Bet mums tajā ir stingra un prasīga pasniedzēja Inese Immure, — manuprāt, tas ir pareizi, jo mēs tagad esam Eiropā, ejam plašā pasaulē, un tur angļu valoda ļoti vajadzīga!

Mācības neklātienē apvienoju ar darbu biedrībā Pļaviņās, bet brīvā laikā daudz ceļoju. Novēlu pedagogiem audzēkņus skolot ar labu, stingru, bet mīļu audzināšanu!

Marika Antonova, literatūras pasniedzēja kopš 1998. gada

Zīmju valodu apguvu, 2000. gadā strādājot nedzirdīgo klasēs. Toreiz gan nebiju pilnībā gatava to darīt, jo manas zīmju valodas zināšanas bija niecīgas. Zīmju valodas kursus iemācījos sarunāties zīmju valodā brīvi, arī stundās,

starprīžos komunicējoties ar nedzirdīgajiem audzēkņiem, pilnveidoju savu zīmju valodu. Stundas pasniedzot zīmju valodā, es jutos atbrīvotāka, jo audzēkņi vairāk ieinteresēti par jebkurām tēmām. Organizējot skolā pirmo Nedzirdīgo Jauniešu dienu, man radās ideja nodibināt jauniešu organizāciju — tas bija kā grūdiens, un tā arī radās NJVDO «Efraims»! Tālumā esot, Čehijā divarpus gadus studējot, vienmēr esmu domās ar savu skolu, tā man joprojām tuva. Arī jubilejas pasākums spēcīgi ierosina atmiņas, pārdzīvojumus. Novēlu sev, darba kolēģiem, audzēkņiem izjust laimi, savienojot brīvību ar pienākumiem, sapņot, bet spēt pieņemt arī realitāti!

Dzintra Bērziņa, vakarskolas zīmju valodas tulce kopš 1982.gada

Zīmju valodu protu kopš bērnības, jo uzaugu nedzirdīgo ģimenē, tāpēc arī spēju šeit strādāt par zīmju valodas tulku. Man savs darbs patīk, neraugoties uz dažām grūtībām. Grūti tas, ka daži jaunieši nesaprot, cik svarīgi ir mācīties. Žēl tos, kuri mācības pamet pusceļā. Skolas svētki, īpaši šādi jubilejas pasākumi ir kā pārdomas par padarīto un to, kas vēl veicams nākotnē. Novēlu pedagogiem izturību, skolēniem — centību!

Novēlu vakarskolai turpināt savu izglītošanas misiju un nemūžam nenovecot!

ESF Ceļā uz garšīgu profesiju

Antra Rozenberga, Valmieras skolas
projekta darba grupas locekle

Abiem kopīgs mērķis — palīdzēt jauniešiem ar dzirdes traucējumiem izvēlēties nākotnes profesiju un iepazīties ar profesionālajām mācību iestādēm, kur šo profesiju var apgūt.

Pašu maltītes

Projekta «Domājot par jau-

niešiem ar dzirdes traucējumiem nākotni» uzmanības centrā ir pavāra profesija. Skolas 4—11. klašu audzēkņiem ir iespēja pašiem izmēģināt savas prasmes ēdienu gatavošanā. Mājturības kabinetā skolotājas Rutas Paegles vadībā projekta

dalībnieki varēja paši pagatavot un, protams, arī baudīt sagatavoto maltīti.

Projekta laikā skolā ciemojās un par savu darbu pieredzi stāstīja skolas absolvente Žanna Barkāne. Vēl paredzēta tikšanās ar pavāra palīdzi Irīnu Jirgensoni.

Pieredzes apmaiņā uz citām skolām

Skolēni jau bijuši ekskursijās uz Valmieras Pārtikas ražotāju vidusskolu un Valmieras 36. arodividusskolu, kur iepazīs ar ēdināšanas servisa specialitātes smalkumiem. Vērtīgas lietas jauniešiem pastāstīja LNS Zīmju valodas centra vadītāja Lilita Janševska. Viņa vecāko klašu skolēnus iepazīstināja ar darba likumdošanu.

Arī pedagogi guvuši vērtīgu pieredzi un idejas par skolas attīstību nākotnē. Pirms dažiem gadiem, pateicoties Kokneses skolas pedagogu uzņēmībai, entuziasmam un darba sparam, tika akreditēta profesionālā mācību programma, un audzēkņi sāka apgūt pavāra palīga profesiju. Bijām pieredzes apmaiņas braucienā uz šo skolu, iepazīnāties ar programmu nepieciešamo dokumentāciju un ar telpām, kādās mācās topošie pavāra palīgi.

Domājam, ka arī jauniešiem ar dzirdes traucējumiem

būs interese par darbu ēdināšanas uzņēmumos. Iespējams, nākotnē arī Valmieras skolā varēs apgūt šīs profesijas pamatprasmes. Pagaidām gan jāatzīst, ka daudziem jauniešiem prātā tikai «lielā peļņa» ārēm, bet nākotnē rādīs, kur katram laimi atrast.

Uzņemti viesi

Viens no interesantākajiem pasākumiem bija Kokneses speciālās internātpamatskolas pedagogu un audzēkņu viesošana Valmierā. Ieradās pilns lielais autobuss ar ciemiņiem. Bijām ļoti lepnī, ka viesiem varam rādīt mūsu skaisti izremontēto skolu. Tikšanās galvenais notikums bija abu skolu jauno pavāru komandu sacensības. Mūsu skolas komandā startēja **Dace Vingre, Sanita Upīte, Sandra Mjaisāne, Jolanta Tutina, Jānis Grenevics, Ādolfs Kristapsons, Lauris Ventaskrasts, Jānis Skudra, Filips Igaunis un komandas kapteine Marija Jegorova.**

Noskaņojums sacensību zālē bija ļoti darbīgs un draudzīgs; abām komandām ieradīs daudz līdzjutēju. Pasākumu filmēja «eiropusiņa» filmēšanas grupa, un tas nozīmēja, ka zālē ieslēgti prožektoru, uz grīdas lērums vadu, katru tulka Renātes Jansones vārdu un

abu komandu darbību fiksēja operatora videokamera.

Gan mūsu skolēni, gan ciemiņi no Kokneses turējās braši, prasmīgi pārvarēja uztraukumu un droši izpildīja sacensību uzdevumus – gatavoja salātus, atpazīna produktus. Žūrijas komisija paziņoja rezultātus. Kopvērtējumā ar dažu punktu pārsvaru uzvarēja ciemiņi no Kokneses skolas.

Nu tas jau arī saprotams – viņi pavāra profesiju mācās profesionālā līmenī. Toties valmierieši saņēma skaļus aplausus un ciemiņu atzinības saucienus, kad zālē ienesa ar degošām svecēm rotātu mūsu pašu skolēnu gatavotu milzu torti. Torte bija tik liela, ka ar to varēja pacienāt žūrijas komisiju, komandu dalībniekus, visus sacensības skatītājus un līdzjutējus.

Vakarpusē skolotāji turpināja sarunas par darba lietām, bet skolēni varēja priecāties diskutēk. Par lielisko dienu paldies jāsaka projekta iniciatorai Rutai Paeglei un enerģiskajām skolotājām M.Loginai, R.Jansonei, A.Tauriņai.

Projekts turpinās

Cerams, ka arī citas projekta aktivitātes mūsu skolēniem un skolotājiem dos jaunus draugus un noderīgu dzīves pieredzi.

Mīlie jubilāri!

Lai izdodas viss iecerētais nākamajos gados!

75

8.VI VALENTĪNA ŽOHOVSKA,
Rīgas biedrība

21.VI BRIGITA MIEZĪTE, Rīgas
70

2.VI OLGA AŠMANE, Rīgas
11.VI VELTA TIMMERMANE,
Rīgas biedrība

22.VI JĀNIS SKERŠKĀNS,
Valmieras biedrība

25.VI ĒVALDS KLUŠS, Rīgas
65

9.VI VITAUTS ŠABERTS, Rīgas
12.VI BRONISLAVA GAVARE,
Rīgas biedrība

60

9.VI LUDMILA BALODE, Rīgas
18.VI SERGEJS ZAVERTAILO,
Rīgas biedrība

55

11.VI DZINTRA JANSONE, Rīgas
30.VI ELITA KRONBERGA,
Rīgas biedrība

Līdzjutības

† Aizgājusi mūžībā, bet vienmēr paliks mūsu atmiņā Valmieras skolas bijusī audzēkne **ZANA ORBACH** (dzimusi Žanna Ofmane) 20. VIII. 1956 — 01. IV. 2007
Klases biedru un draugu vārdā Ināra Birnīte

† Dusi saldi, māmuliņe,
Kas kait tev nedusēt, —
Nekaitē tev rīta salna,
Ne ziemeļa auksti vēji.
Izsakām līdzjutību **Valentīnai Staškēvičai** ar ģimeni, māti aizvadot aizsaulē!
Klases biedri: Laima, Inīta, Pēteris, Kuldīgas biedrība

† Ilgu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbiņu padarīji,
Lai nu viegli zemes mātē
Pārklāj savu seģeni.
Izsakām visdziļāko līdzjutību **Valentīnai Staškēvičai**, no māmujas atvadoties.

† Izsakām dziļu līdzjutību **Janīnai Gržbovskaī**, vīru mūžībā aizvadot.
Daugavpils biedrība

† Uz smilšu ceļiņa vēl roku devi,
Tad klusi aizgāji, saulīte ar tevi.
Izsakām visdziļāko līdzjutību mūsu biedra **KĀRLA JERIKA** (1944.16.10 — 2007.26.04) tuviniekiem, viņam pēkšņi aizējot mūžībā.
Rīgas biedrība

Pārskats par ziedotājiem, to ziedotajām summām un ziedojumu izlietojumu 2006. gadā

Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija

Reģistrācijas nr. 40008022970

I. Atlikumi pārskata gada sākumā uz 01.01.2006 — Ls 0.00

II. Pārskata gadā saņemto ziedojumu un dāvinājumu kopsumma — Ls 15737.01

1. Latvijas Republikā reģistrētās juridiskās personas

1.1. SIA „Kone Lifti Latvija” 40003226874	Ls 200.00
1.2. SIA „Autonams” 40003365158	Ls 200.00
1.3. SIA „Būve Wood Line” 49503003430	Ls 100.00
1.4. SIA „Olimps” 50003034941	Ls 100.00
1.5. Latvijas Dzelzceļš VAS 40003032065	Ls 900.00
1.6. AS „Putnu fabrika Ķekava” 50003007411	Ls 300.00
1.7. AS „Ceļuprojekts” 40003026637	Ls 200.00
1.8. SIA „Maersk Latvija” 40003198015	Ls 100.00
1.9. SIA „Electrolux Latvia LTD” 40003078817	Ls 450.00
1.10. A/S „Ventbunkers” 50003179321	Ls 1159.00
1.11. Rīgas brīvostas pārvalde 90000512408	Ls 1550.00
1.12. Latvijas Valsts Meži 40003466281	Ls 8134.00
1.13. SIA „Joker LTD” 40003266078	Ls 2108.41
1.14. SIA „Car Wash” 40003795476	Ls 200.00
1.15. SIA „Balta Eko” 40003375832 (manta)	Ls 35.60

III. Ziedojumu un dāvinājumu izlietojuma kopsumma — Ls 11399.01

1. Statūtos paredzētajiem noteiktiem mērķiem un uzdevumiem

1.1. Ārvalstu komandējumi

1.1.1. 9. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts peldēšanā — Ls 535.50

1.1.2. 8. Eiropas Nedzirdīgo čempionāts boulingā — Ls 1725.52

1.1.3. 13. EDSO kongress — Ls 595.12

1.1.4. 1. Pasaules Nedzirdīgo čempionāts orientēšanās sportā — Ls 177.66

1.1.5. Ziemeļvalstu un Baltijas valstu čempionāts basketbolā junioriem — Ls 976.26

1.2. Treniņu, sacensību nodrošināšana basketbolā, minifutbolā, peldēšanā un boulingā Ls 2329.28

1.3. Mazvērtīgais sporta inventārs un tā apdare — Ls 391.54 (nauda); Ls 35.60 (manta)

1.4. Citu plānoto pasākumu nodrošinājums Ls 206.30

1.5. Sakaru pakalpojumi Ls 1026.23

1.6. Darba alga Ls 3400.00

IV. Atlikums pārskata gada beigās (2007. gadā paredzētajiem pasākumiem) — Ls 4338.00

LNSF prezidents Varis Straziņš

LNSF grāmatvede Liene Kleina — Brūvere